

Сутність фінансових ресурсів недержавних пенсійних фондів та прогнозування їх обсягу

Теслюк С.А.

асистент кафедри фінансів та кредиту
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Стаття присвячена дослідженню сутності поняття «фінансові ресурси» шляхом застосування методології короткого, розгорнутого та повного визначення. Проаналізовано динаміку обсягу фінансових ресурсів недержавних пенсійних фондів за допомогою прогнозу таких основних показників діяльності НПФ як кількість недержавних пенсійних фондів, їх активи, частка активів у ВВП, кількість пенсіонерів та інші. Здійснено прогноз розвитку НПФ в Україні на 2018-2019 рр.

Ключові слова: фінансові ресурси; недержавний пенсійний фонд; активи НПФ; управління фінансовими ресурсами; прогнозування.

Теслюк С.А. СУЩНОСТЬ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ НЕГОСУДАРСТВЕННЫХ ПЕНСИОННЫХ ФОНДОВ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ ИХ ОБЪЕМА

Статья посвящена исследованию сущности понятия «финансовые ресурсы» путем применения методологии короткого, развернутого и полного определения. Проанализирована динамика объема финансовых ресурсов негосударственных пенсионных фондов с помощью прогноза таких основных показателей деятельности НПФ как количество негосударственных пенсионных фондов, их активы, доля активов в ВВП, количество пенсионеров и другие. Осуществлен прогноз развития НПФ в Украине на 2018-2019 г.

Ключевые слова: финансовые ресурсы; негосударственный пенсионный фонд; активы НПФ; управление финансовыми ресурсами; прогнозирование.

Tesliuk S.A. ESSENCE OF FINANCIAL RESOURCES OF NON-STATE PENSION FUNDS AND FORECASTING OF THEIR VOLUME

The paper is devoted to the study of an essence of a concept of "financial resources" by applying a short, detailed and complete methodology. The dynamics of the volume of financial resources of non-state pension funds by the forecasting of such basic indicators of the non-state pension fund activity such as the number of non-state pension funds, their assets, the share of assets in GDP, the number of pensioners, and others are analyzed. The forecast for the development of the non-state pension fund in Ukraine for 2018-2019 is carried out.

Keywords: financial resources; the non-state pension fund; assets of the non-state pension fund; management of financial resources; forecasting.

Постановка проблеми. Пенсійні накопичення громадян виступають потужним джерелом внутрішніх інвестиційних ресурсів для економік розвинених країн світу. Розвиток накопичувального пенсійного забезпечення в Україні актуалізує потребу в ефективному управлінні пенсійними ресурсами, пріоритетна роль у процесі якого відводиться недержавним пенсійним фондам (НПФ). Недержавні пенсійні фонди як фінансові та соціальні інститути вимагають використання особливого підходу до управління фінансовими ресурсами, оскільки саме від результатів фінансової діяльності фондів залежить їх спроможність виконувати власне соціальне призначення. Одним із напрямів вдосконалення управління фінансовими ресурсами НПФ є здійснення прогнозування обсягу фінансових ресурсів НПФ, оскільки воно має значний вплив на прийняття управлінських рішень щодо розвитку НПФ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні аспекти діяльності недержавних пенсійних фондів перебувають у центрі уваги багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, серед яких слід відзначити Алексєєнко Л., Бородіну Н. З., Брагіна С., Вітку Н. В., Грем'яцьку К. А., Даценко В., Ковальова Н. М., Коніщева С. А., Корнєєва В. В., Кузнецову А. Я., Лазєбну М. В., Мелешко О. В., Миргородську Л. С., Науменкову С. В., Небабу Н. О., Реверчука С. К., Терещенка Г. М., Ткача О. Й., Цікановську Н. А та інших. Ґрунтовні наукові результати, які дозволили досягти чіткого осмислення науково-методологічних засад управління фінансовими ресурсами організацій, закладено у працях провідних дослідників світової і вітчизняної науки: Л. Буряка, О. Василика, Т. Геніберга, Л. Гитмана, А. Єпіфанова, А. Загороднього, М. Міллера, В. Опаріна, А. Поддєрьогіна,

П. Самуельсона, Ф. Фабоцці, Л. Хариса, О. Хотомлянського, У. Шарпа та ін. Недостатньо дослідженим залишається процес прогнозування обсягу фінансових ресурсів НПФ, який має значний вплив на прийняття управлінських рішень щодо розвитку НПФ.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є розробка прогнозу розвитку недержавних пенсійних фондів та їх фінансових ресурсів на 2018-2019 рр.

Виклад основного матеріалу. Для початку з'ясуємо сутність поняття «фінансові ресурси НПФ» шляхом застосування методології короткого, розгорнутого та повного визначення [22, с. 7-29].

Методологія короткого визначення поняття передбачає наголошування на істотній ознаці економічного явища або процесу. На нашу думку, основною ознакою фінансових ресурсів НПФ є їх пріоритетність з-поміж інших видів ресурсів, а саме: матеріальних, трудових, технічних, інформаційних, організаційних, просторових, технологічних, соціальних та ін.

Водночас з'ясувати кількісно обсяги інших нефінансових ресурсів НПФ є складним завданням, що потребує розробки універсальної або загальної методики обчислення та аналізу ресурсної бази НПФ. На нашу думку, якісні та кількісні параметри фінансових ресурсів НПФ необхідно розкривати через аналіз їх активів і пасивів. Звідси, коротке визначення: фінансові ресурси НПФ – це грошові кошти у вигляді їхніх активів і пасивів.

Розгорнуте визначення передбачає доповнення основної ознаки фінансових ресурсів НПФ найважливішими їх функціями, як внутрішніми, так зовнішніми. До внутрішніх функцій фінансових ресурсів НПФ належать: стартова, захисна, підтримки довіри клієнтів, забезпечення оперативної діяльності, тощо. До зовнішніх функцій фінансових ресурсів НПФ необхідно зачислити: стимулювальну, відтворювальну, стабілізаційну та ін.

Звідси за розгорнутим визначенням, фінансові ресурси НПФ – це грошові кошти (активи і пасиви), які виконують внутрішні – стартова, захисна (мікроекономічні) і зовнішні – стимулювальну, стабілізаційну, відтворювальну (макроекономічні) функції.

І нарешті повне визначення поняття «фінансові ресурси НПФ» передбачає розкриття його істотної ознаки, виділення основних функцій та основних форм взаємодії із зовнішнім середовищем. Основними формами та інструментами взаємодії фінансових ресурсів НПФ із зовнішнім середовищем є

такі: валютна система, валютний курс, безпекова система, соціальна система, страхова система, банківська система тощо.

Звідси, за повним визначенням, фінансові ресурси НПФ – це грошові ресурси (активи і пасиви), які виконують необхідні внутрішні і зовнішні функції і взаємодіють із валютною, соціальною, страховою, банківською системами.

На думку О. Кириленко, структуру механізму управління фінансовими ресурсами НПФ демонструють методи, важелі (директивні та регулюючі), інструменти та етапи. Методи управління фінансовими ресурсами є однаковими для всіх етапів цього процесу (залучення, примноження та використання) і охоплюють [6]:

1) фінансове планування: а) визначення джерел надходження фінансових ресурсів; розрахунок суми й періодичності надходження пенсійних внесків та здійснення пенсійних виплат на користь учасників (поточне фінансове планування); б) синхронізацію у часі грошових надходжень і витрат (оперативне планування); в) виявлення резервів збільшення обсягів фінансових ресурсів, у т. ч. за рахунок потенційних вкладників і учасників (прогнозування);

2) оперативне управління – управління фінансовими ресурсами з метою ліквідації диспропорцій, уникнення порушень, забезпечення своєчасного надходження коштів та виконання власних зобов'язань фондом;

3) фінансовий контроль – порівняння фактичних результатів з плановими та виявлення резервів їх зростання, організація обліку та звітності.

Як бачимо, основним і першочерговим методом є фінансове планування, яке, у свою чергу, здійснюється за допомогою та на основі прогнозування активів НПФ. На нашу думку, прогнозні розрахунки активів НПФ є необхідними та мають значний вплив на всіх етапах розробки та реалізації пенсійних програм НПФ, оскільки від повноти отриманих даних залежить ефективність прийнятих управлінських рішень щодо фінансових ресурсів. Сьогодні, через відсутність обізнаності населення з особливостями функціонування НПФ, недовіру до приватних фінансових установ, отримання низьких доходів громадян, неякісне обслуговування фінансово-кредитними установами є низький рівень інвестування пенсійних активів, яким властива прогнозованість цінової динаміки та надійність фінансових інструментів.

Для оцінки тенденцій розвитку НПФ необхідно проаналізувати обсяг фінансових ресурсів та спрогнозувати тенденції розвитку. Одним з найефективніших інструментів побудови прогнозів часових рядів є регресійний аналіз. Регресійний аналіз є основним статистичним методом побудови математичних моделей об'єктів або явищ на основі експериментальних даних [1, с. 38].

Розглянемо парну регресійну модель в загальному вигляді:

$$y = ax + b \quad (1)$$

Параметр a називається коефіцієнтом регресії. Він показує на скільки одиниць в середньому змінюється значення ознаки y при збільшенні значення ознаки x на одиницю. Параметр b – це значення y при $x = 0$. Якщо x не може набрати нульового значення, то b не інтегрується і як вільний член рівняння регресії має лише розрахункове значення. Для визначення параметрів рівняння регресії можна використати метод найменших квадратів, основною умовою якого є мінімізація суми

квадратів відхилень від теоретичних, що надає можливість отримати оцінку параметрів a і b . Якщо ж розглядати модель 3.1 як трендову, то змінна x виступає в якості часу (періоду).

Проаналізуємо динаміку обсягу фінансових ресурсів недержавних пенсійних фондів. Для цього побудуємо на основі трендових моделей прогноз основних показників діяльності НПФ, а саме: кількість НПФ; активи НПФ; частка активів НПФ у ВВП; кількість пенсіонерів; зайняте населення працездатного віку; співвідношення між населенням пенсійного та працездатного віку.

Необхідно зазначити, що можна обрати різні апроксимуючі функції для побудови лінії тренду. Аналіз параметрів апроксимації дає змогу обрати ту функцію, що найкраще описує досліджуваний часовий ряд та відображає тенденції.

Побудована трендова модель кількості НПФ представлена на рис. 1.

Побудована модель проходить всі тести статистики (похибки, t-статистику).

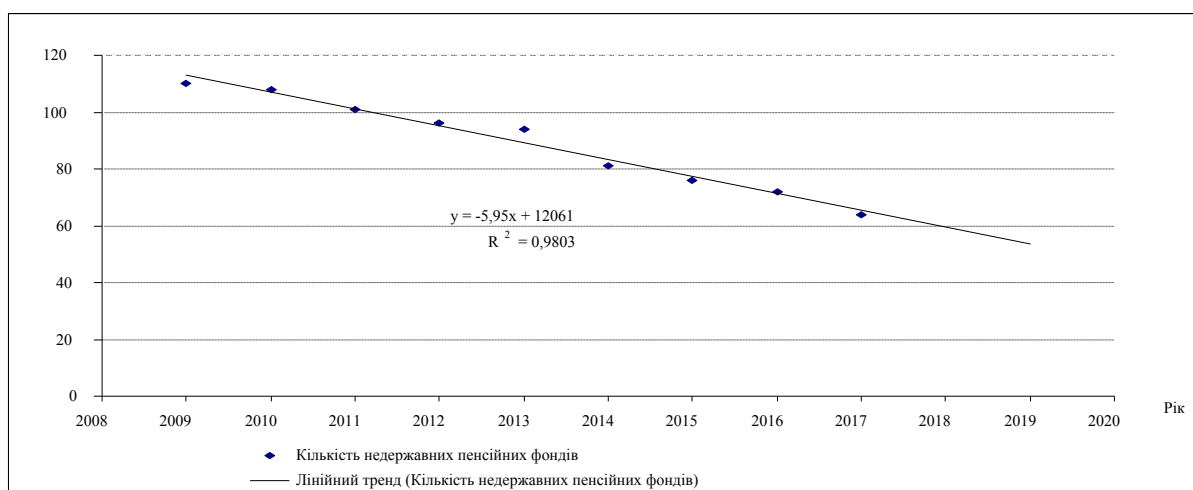

Рис. 1. Трендова модель кількості НПФ

Таблиця 1

Протокол регресійного аналізу

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення
b	12060,51	641,82	18,79	0,0000003
a	-5,95	0,32	-18,65	0,0000003

Таблиця 2

Регресійна статистика

Показники	Значення
Коефіцієнт множинної кореляції R	0,99
Коефіцієнт детермінації R^2	0,98
Нормований R^2	0,98

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,9803$ та інші показники регресійної статистики (коефіцієнт множинної кореляції та нормований R^2) свідчать про адекватність побудованої моделі та можливість її використання для прогнозування досліджуваного показника.

Аналогічним чином побудовані й інші трендові моделі. На рис. 2 подано прогноз активів НПФ на основі лінійного тренду.

Побудована модель проходить всі тести статистики (похибки, t-статистику), які подані в табл. 3 та табл. 4.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,8533$ та інші показники регресійної статистики (коефіцієнт множинної кореляції та нормований R^2) свідчать про адекватність побудованої моделі та можливість її використання для прогнозування досліджуваного показника.

На рис. 3 відображено апроксимацію частки активів НПФ у ВВП поліноміальним трендом.

Побудована модель проходить всі тести статистики (похибки, t-статистику), які подані в табл. 5 та табл. 6.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,7531$ та інші показники регресійної статистики (коефіцієнт множинної кореляції та нормований R^2) свідчать про адекватність побудованої моделі та можливість її використання для прогнозування досліджуваного показника.

Динаміка кількості пенсіонерів представлена на рис. 4.

Побудована модель проходить всі тести статистики (похибки, t-статистику), які подані в табл. 7 та табл. 8.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,7388$ та інші показники регресійної статистики (коефі-

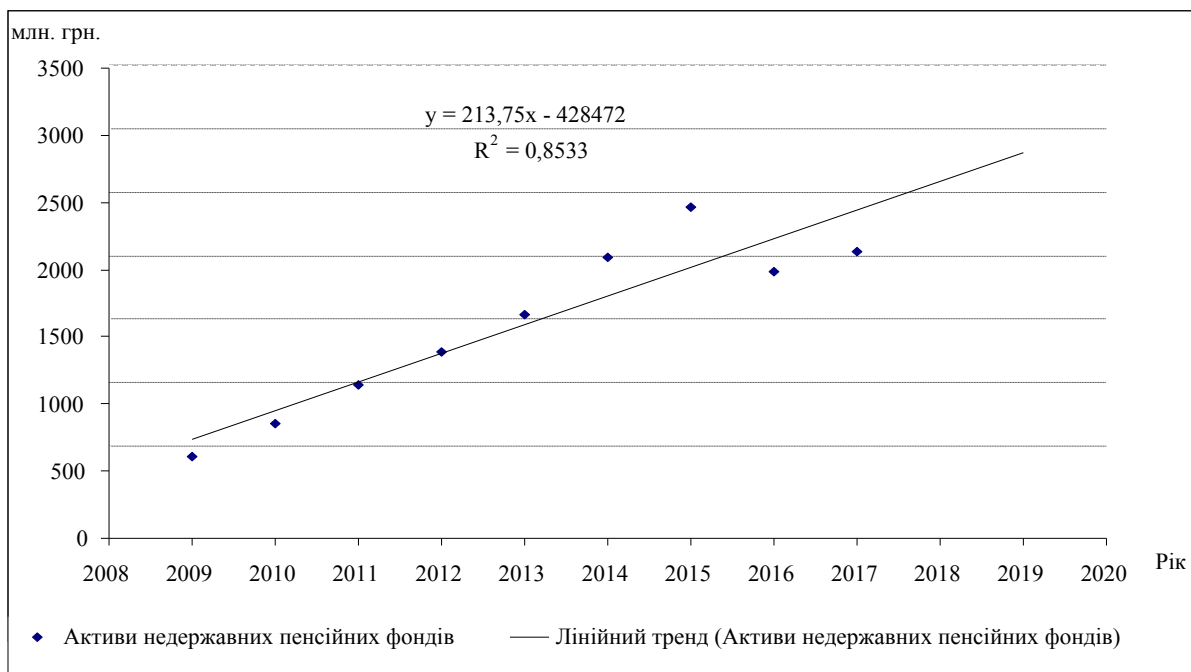

Рис. 2. Трендова модель активів НПФ

Таблиця 3

Протокол регресійного аналізу

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення
<i>b</i>	-428471,77	67406,12	-6,36	0,00038
<i>a</i>	213,75	33,50	6,38	0,00037

Таблиця 4

Регресійна статистика

Показники	Значення
Коефіцієнт множинної кореляції <i>R</i>	0,92
Коефіцієнт детермінації R^2	0,85
Нормований R^2	0,83

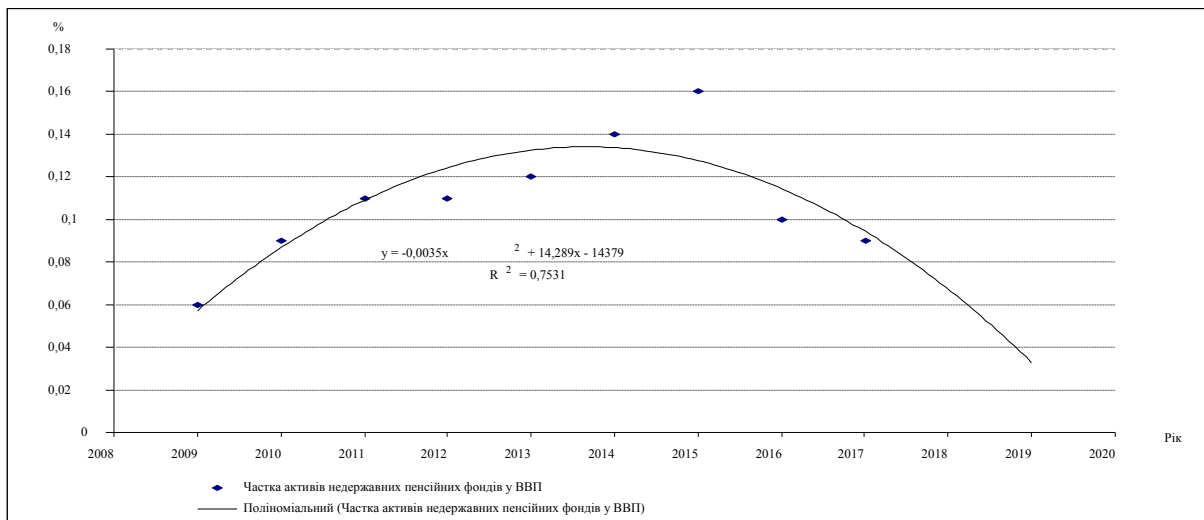

Рис. 3. Трендова модель частки активів НПФ у ВВП

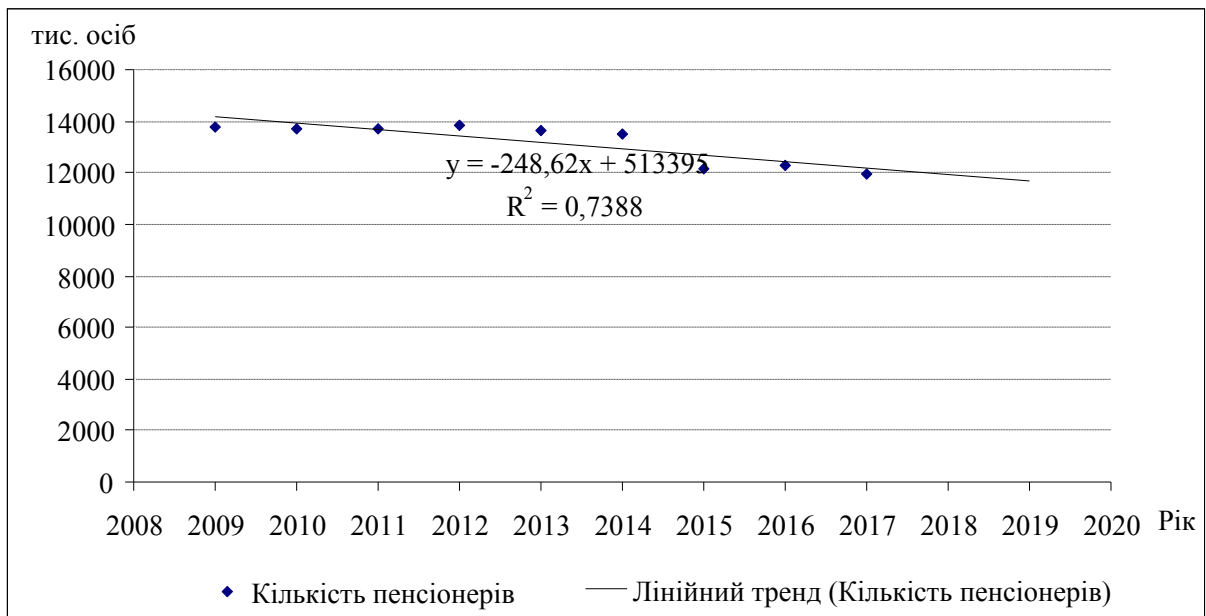

Рис. 4. Трендова модель кількості пенсіонерів

Таблиця 5

Протокол регресійного аналізу

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення
<i>b</i>	-14379,29	3883,94	-3,702	0,01006
<i>a</i>	-0,0035	0,0010	-3,700	0,01009

Таблиця 6

Регресійна статистика

Показники	Значення
Коефіцієнт множинної кореляції <i>R</i>	0,87
Коефіцієнт детермінації <i>R</i> ²	0,75
Нормований <i>R</i> ²	0,67

цієнт множинної кореляції та нормований R^2) свідчать про адекватність побудованої моделі та можливість її використання для прогнозування досліджуваного показника.

На рис. 5 подано тенденції зміни зайнятого населення працездатного віку.

Побудована модель проходить всі тести статистики (похибки, t-статистику), які подані в табл. 9 та табл. 10.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,736$ та інші показники регресійної статистики (коефіцієнт множинної кореляції та нормований R^2)

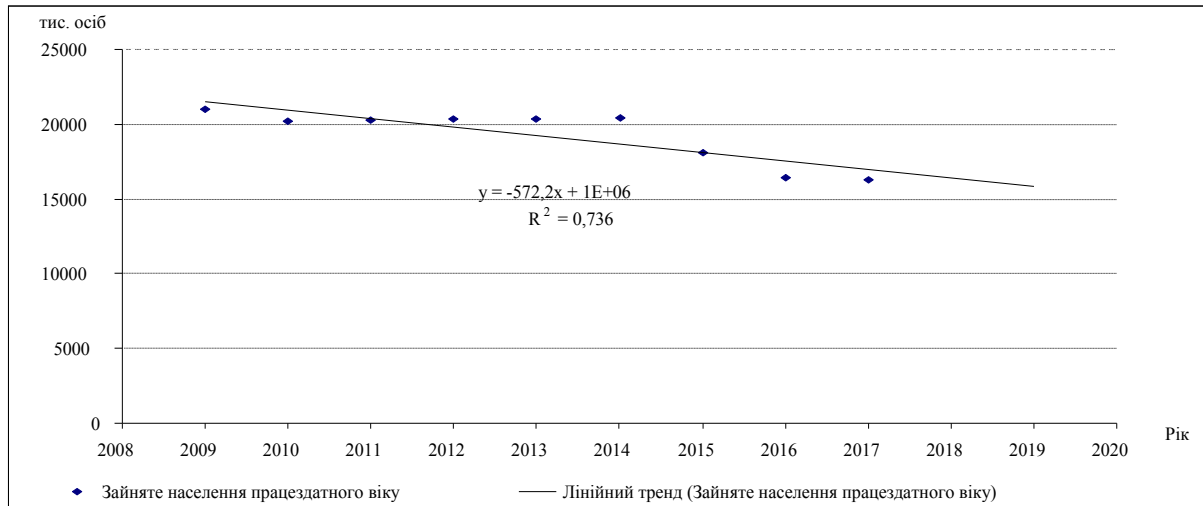

Рис. 5. Трендова модель зайнятого населення працездатного віку

Таблиця 7

Протокол регресійного аналізу

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення
<i>b</i>	513394,77	112431,26	4,57	0,0026
<i>a</i>	-248,62	55,88	-4,45	0,0030

Таблиця 8

Регресійна статистика

Показники	Значення
Коефіцієнт множинної кореляції <i>R</i>	0,86
Коефіцієнт детермінації R^2	0,74
Нормований R^2	0,70

Таблиця 9

Протокол регресійного аналізу

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення
<i>b</i>	1170515,92	260636,80	4,49	0,0028
<i>a</i>	-572,20	129,54	-4,42	0,0031

Таблиця 10

Регресійна статистика

Показники	Значення
Коефіцієнт множинної кореляції <i>R</i>	0,86
Коефіцієнт детермінації R^2	0,74
Нормований R^2	0,70

свідчать про адекватність побудованої моделі та можливість її використання для прогнозування досліджуваного показника.

Побудована поліноміальна трендова модель співвідношення між населенням пенсійного та працездатного віку представлена на рис. 6.

Побудована модель проходить всі тести статистики (похибки, t-статистику), які подані в табл. 11 та табл. 12.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,648$ та інші показники регресійної статистики (коефіцієнт множинної кореляції та нормований R^2) свідчать про адекватність побудованої моделі та можливість її використання для прогнозування досліджуваного показника.

На основі побудованих моделей спрогнозовано тенденції розвитку недержавних пенсійних фондів. На рис. 7 представлено про-

гноз кількості недержавних пенсійних фондів та обсягу їх активів на 2018-2019 рр.

Як видно з рис. 7 кількість недержавних пенсійних фондів зменшуватиметься як і протягом всього аналізованого періоду і у 2019 р. становитиме 53. Що ж стосується обсягу їх активів, то тут спостерігається протилежна ситуація. У 2018-2019 рр. обсяги активів НПФ зростатимуть у 2019 р. становитимуть 2875,7 млн. грн.

На рис. 8 відображено прогноз кількості зайнятого населення працездатного віку, пенсіонерів, а також їх співвідношення. Необхідно відзначити, що для усіх трьох аналізованих показників є спільні тенденції, а саме, впродовж 2009-2014 рр. вони знаходились на одному рівні (майже не варіювали) [3; 4]. У наступні періоди вони зазнали істотних змін. У 2018-2019 рр. кількість зайнятого населення працездатного віку та кількість пенсіонерів

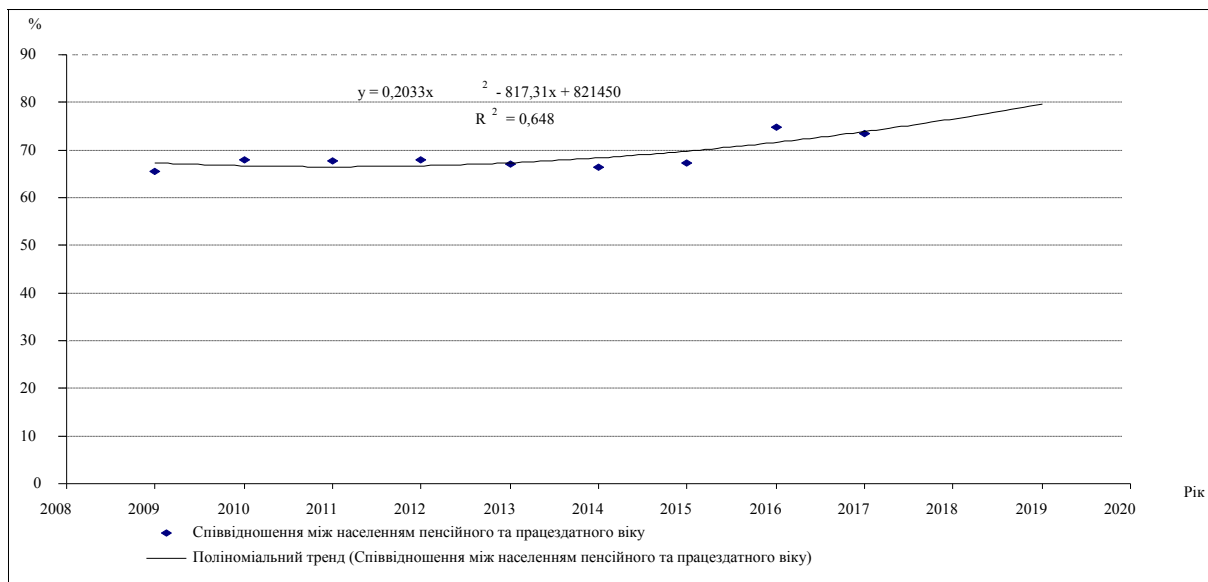

Рис. 6. Трендова модель співвідношення між населенням пенсійного та працездатного віку

Таблиця 11

Протокол регресійного аналізу

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення
<i>b</i>	821450,46	506048,70	1,62	0,156
<i>a</i>	0,20	0,13	1,63	0,155

Таблиця 12

Регресійна статистика

Показники	Значення
Коефіцієнт множинної кореляції <i>R</i>	0,81
Коефіцієнт детермінації R^2	0,65
Нормований R^2	0,53

зменшуватиметься. Прогноз кількості зайнятого населення працездатного віку у 2019 р. зменшиться на 2,7 % відносно 2017 р. та становитиме 15823,0 тис. осіб. Кількість пенсіонерів зменшуватиметься меншими темпами та становитиме у 2019 р. 11686,3 тис. осіб. Співвідношення між населенням пенсійного

та працездатного віку має протилежну динаміку, у прогнозованому періоді воно зростатиме і досягне у 2019 р. 79,57 %.

Отримані прогнозні значення показників подано у табл. 13.

Проаналізуємо вплив досліджених показників на макроекономічну ситуацію в кра-

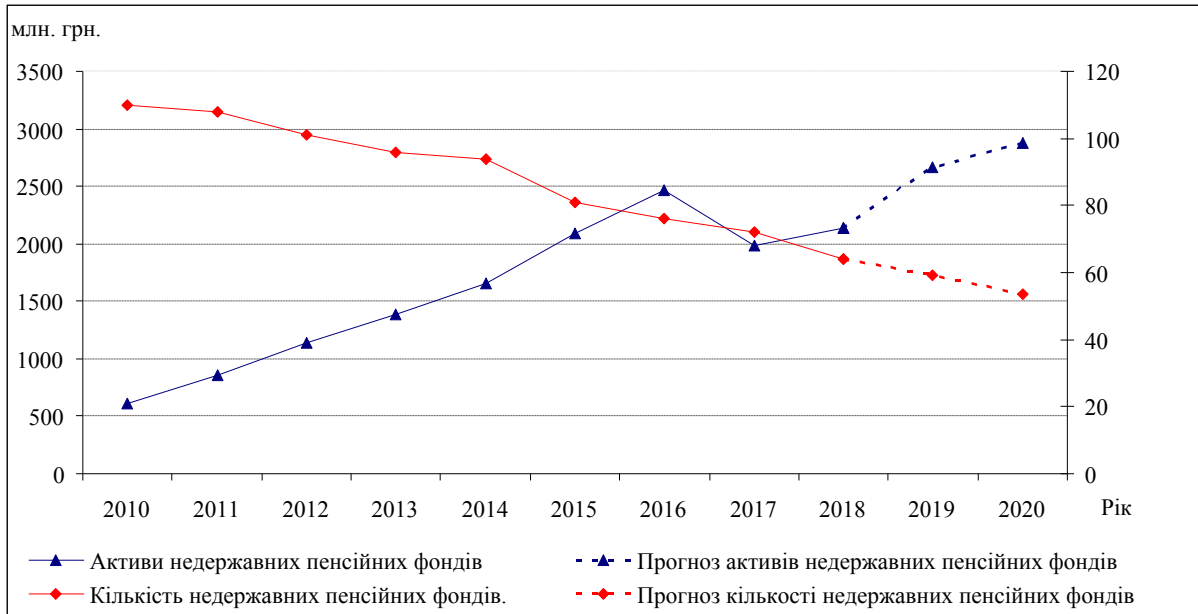

Рис. 7. Прогноз кількості НПФ та обсягу їх активів на 2018-2020 рр.

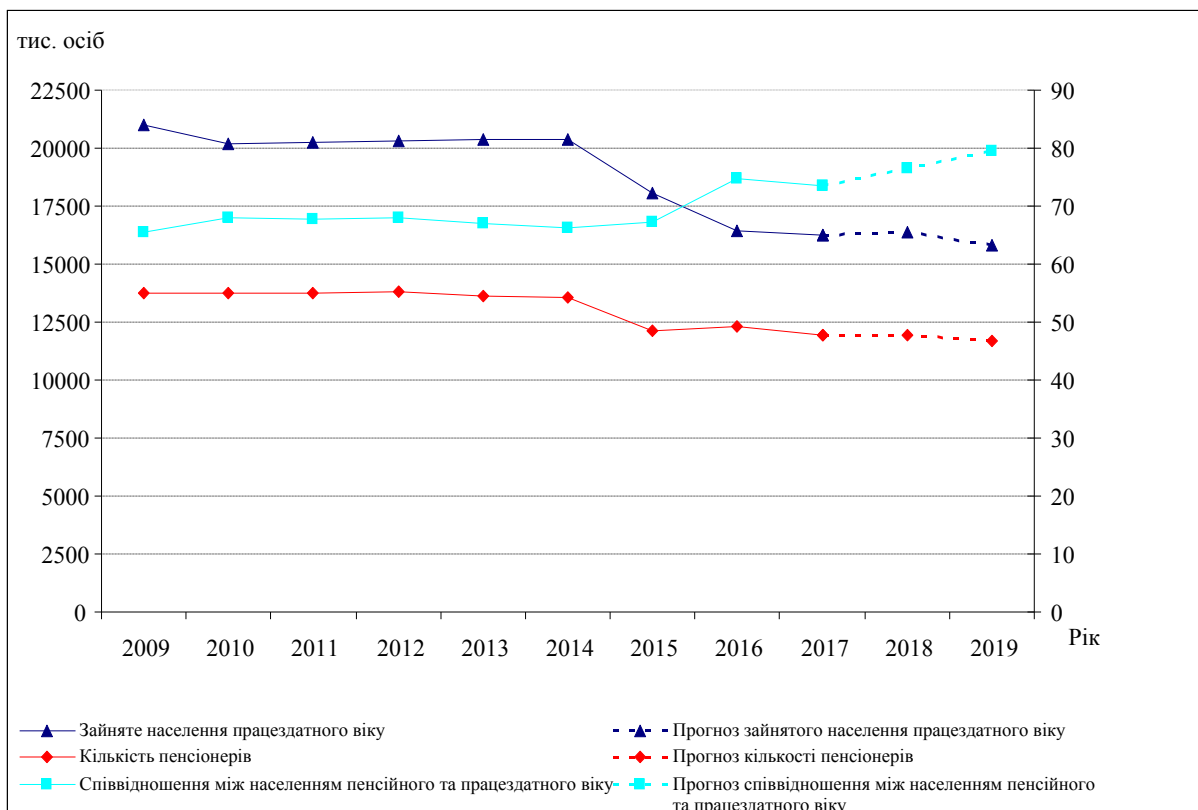

Рис. 8. Прогноз кількості зайнятого населення та пенсіонерів 2018-2019 рр.

їні. Для цього дослідимо залежність ВВП від зазначених факторів. Першим етапом нашого дослідження є побудова кореляційної матриці, яка дасть змогу виявити наявність взаємозв'язку між досліджуваними параметрами. Отримана кореляційна матриця представлена в табл. 14. З цієї таблиці видно, що зразу ж потрібно виключити з регресійної моделі такий фактор як частка активів НПФ у ВВП, оскільки, коефіцієнт кореляції між ним та ВВП становить 0,154.

Окрім цього, на основі аналізу кореляційної матриці виявлено залежність і між самими факторними показниками. Доцільно залишити в подальшому дослідженні такі факторні змінні як кількість зайнятого населення працездатного віку та кількість НПФ. Побудуємо багатофакторну регресійну модель впливу цих двох факторів на ВВП. Отримана модель має такий вигляд:

$$ВВП = -82,54 \cdot ЗН - 19869,71 \cdot НПФ + 4810447,27, \quad (2)$$

де ВВП – обсяг ВВП;

ЗН – зайняте населення працездатного віку;

НПФ – кількість недержавних пенсійних фондів.

Побудована багатофакторна регресійна модель проходить всі тести статистики (похибки, t-статистику), які подані в табл. 15 та табл. 16.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,92$ та інші показники регресійної статистики (коефіцієнт множинної кореляції та нормований R^2) свідчать про адекватність побудованої моделі та можливість її використання для прогнозування досліджуваного показника.

Спрогнозуємо обсяг ВВП з використанням побудованої регресійної моделі 2. Для цього підставимо спрогнозовані значення факторних змінних в цю модель. Побудований прогноз ВВП подано на рис. 9.

З рис. 9 видно, що у 2018 р. обсяг ВВП зменшиться та становитиме 2277688,33 млн. грн.,

Таблиця 13

Результати прогнозування основних параметрів діяльності НПФ

Рік	Прогноз кількості НПФ	Прогноз активів НПФ, млн. грн.	Прогноз зайнятого населення працездатного віку, тис. осіб	Прогноз кількості пенсіонерів, тис. осіб	Прогноз співвідношення між населенням пенсійного та працездатного віку, %	Прогноз частки активів НПФ у ВВП, %
2018	59	2662,0	16395,2	11934,9	76,51	0,07
2019	53	2875,7	15823,0	11686,3	79,57	0,03

Таблиця 14

Кореляційна матриця

	ВВП	Кількість пенсіонерів	Зайняте населення працездатного віку	Кількість НПФ	Активи НПФ	Частка активів НПФ у ВВП	Співвідношення між населенням пенсійного та працездатного віку
ВВП	1						
Кількість пенсіонерів	-0,856	1					
Зайняте населення працездатного віку	-0,898	0,950	1				
Кількість НПФ	-0,948	0,882	0,862	1			
Активи НПФ	0,775	-0,759	-0,664	-0,919	1		
Частка активів НПФ у ВВП	0,154	-0,228	-0,071	-0,414	0,728	1	
Співвідношення між населенням пенсійного та працездатного віку	0,806	-0,711	-0,894	-0,684	0,403	-0,195	1

однак у 2019 р. зросте на 7,26 % і дорівнюватиме 2443142,48 млн. грн. Для оцінки адекватності побудованої моделі та повноти врахування факторних змінних виконаємо порівняльний аналіз прогнозів, виконаних двома методами: на основі багатофакторної регресійної моделі та з використанням лінійного тренду. Отримані результати подано в табл. 17.

Дані табл. 17 свідчать про адекватність побудованої багатофакторної регресійної моделі 2 та неістотне відхилення між прогнозними значеннями, отримана ними різними методами (відхилення менше 0,5 %).

До особливостей розвитку НПФ в Україні віднесено ключову роль кількісної складової

приросту пенсійних активів (формування за рахунок пенсійних внесків). Слабкість якісної складової приросту активів (формування за рахунок інвестиційного прибутку) пояснюється банкоцентричністю інвестиційних стратегій [7, с. 15].

Висновки із цього дослідження. Фінансові ресурси НПФ – це грошові кошти, які за інституційно-правою ознакою можуть бути власними, позиченими і залученими, отже, це їхні активи і пасиви, які, будучи грошовими ресурсами, виконують внутрішні (мікроекономічні) і зовнішні (макроекономічні) функції та взаємодіють із валютною, соціальною, безпековою, фінансовою та іншими системами і забезпечують зростання економіки та добро-

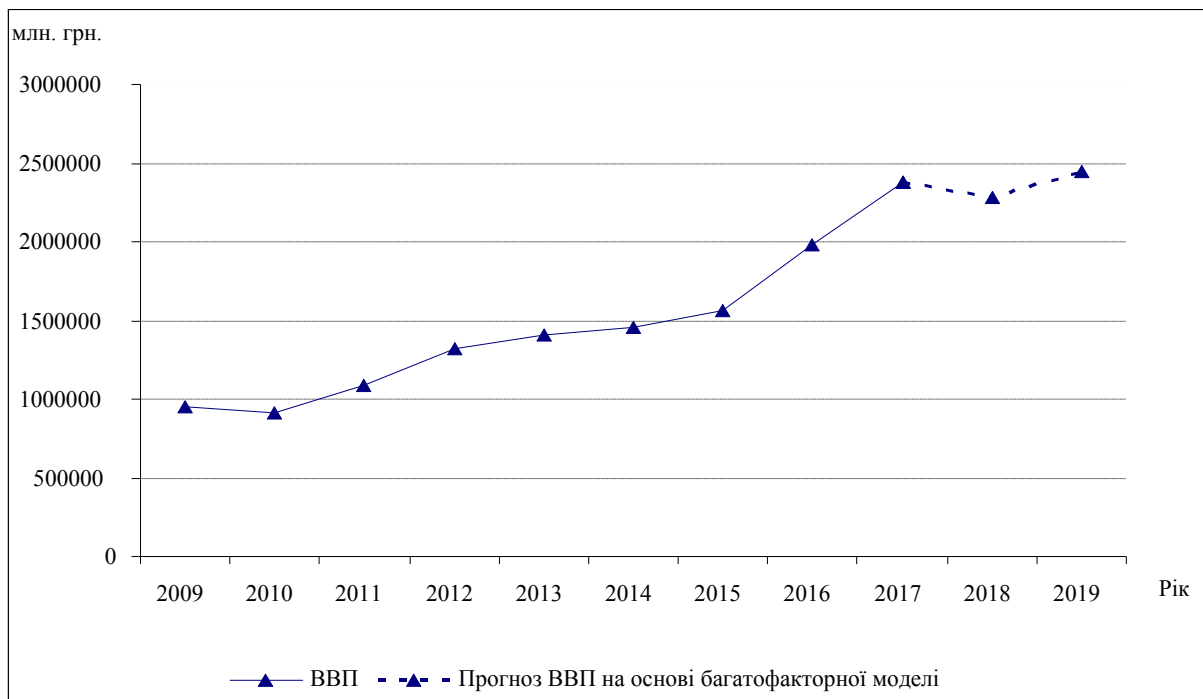

Рис. 9. Прогноз ВВП на 2018-2019 рр.

Таблиця 15

Протокол регресійного аналізу

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів	Стандартна помилка	t-статистика	P-Значення
<i>b</i>	4810447,27	697172,09	6,90	0,0005
<i>a</i>	-82,54	58,73	-1,41	0,2095

Таблиця 16

Регресійна статистика

Показники	Значення
Коефіцієнт множинної кореляції <i>R</i>	0,96
Коефіцієнт детермінації <i>R</i> ²	0,92
Нормований <i>R</i> ²	0,90

Результати прогнозування ВВП, млн. грн

Рік	Прогноз ВВП на основі багатофакторної моделі	Прогноз ВВП на основі лінійного тренду	Відхилення між прогнозними значеннями, %
2018	2277688	2287542	0,43%
2019	2443142	2454967	0,48%

буту населення. Основу фінансових ресурсів НПФ становлять пенсійні внески та інвестиційні прибутки, які надходять від фізичних і юридичних осіб, але у своїй діяльності користуються послугами адміністраторів, зберігачів, компаній з управління активами.

Прогнозування розвитку НПФ та їх фінансових ресурсів на 2018-2019 рр. виявлено, що: кількість НПФ в Україні у 2018 р. становитиме 53, а обсяги їх активів зростатимуть на кінець року становитимуть 2875,7 млн. грн. Водночас прогноз показав, що кількість зайнятого населення працездатного віку зменшиться на 2,7 %, пенсіонерів – на 268,6 тис. осіб. Розроблений прогноз розвитку НПФ та їх фінансових ресурсів в Україні на 2018-2019 рр. дає

підстави для твердження, що кількісні показники функціонування цього сектору будуть зменшуватися, а якісні – зростатимуть.

Для покращення управління фінансовими ресурсами НПФ в Україні потрібно максимізувати обсяги фінансових ресурсів через залучення кількості учасників НПФ, розробити стратегію щодо зростання інвестиційної діяльності НПФ, а також розробити модель довіри до НПФ з боку населення. Для популяризації системи недержавного пенсійного забезпечення серед населення потрібно застосувати зарубіжний досвід взаємовідносин безпосередньо між пенсійними фондами та його учасниками у частині розширення можливості доступу учасників до інформації про діяльність НПФ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Статистическое моделирование и прогнозирование / Под ред. А.Г. Гранберга. – М.: Финансы и статистика, 1990. – 383 с.
2. Звіти про підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення за 2008-2016 рр.
3. Статистична інформація щодо зайнятого населення працездатного віку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/sz/sz_u/srp_07rik_u.htm
4. Статистична інформація щодо основних показників ринку праці населення працездатного віку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/sz/sz_u/srp_07rik_u.htm
5. Основні показники системи недержавного пенсійного забезпечення. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/pokaznyki_npf.xls.
6. Кириленко О. Управління фінансовими ресурсами недержавних пенсійних фондів / О. Кириленко, Г. Козак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Documents%20and%20Settings/lesya/Мои%20документы/Vtneu_2013_4_3.pdf
7. Ярошенко О. В. Механізм залучення і використання фінансових ресурсів недержавних пенсійних фондів : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.08 / О. В. Ярошенко. – ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України». – 2012. – 22 с.

REFERENCES:

1. A.G. Granberg (ed.) (1990) *Statisticheskoe modelirovanie i prognozirovanie* [Statistical modeling and forecasting]. Moscow: Finansy i statistika. (in Russian)
2. *Zvity pro pidsumky rozvytku systemy nederzhavnogho pensijnogho zabezpechennja za 2008-2016 rr.*
3. *Statystychna informacija shhodo zajnjatogho naseleennja pracezdatnogho viku* [Elektronnyj resurs]. – Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/sz/sz_u/srp_07rik_u.htm
4. *Statystychna informacija shhodo osnovnykh pokaznykiv rynku praci naseleennja pracezdatnogho viku* [Elektronnyj resurs]. – Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/sz/sz_u/srp_07rik_u.htm
5. *Osnovni pokaznyky systemy nederzhavnogho pensijnogho zabezpechennja*. Nacionaljna komisija, shho zdijnsnjuje derzhavne rehuljuvannja u sferi ryнкiv finansovykh poslugh [Elektronnyj resurs]. – Available at: http://nfp.gov.ua/files/pokaznyki_npf.xls.

6. Kyrylenko O. Upravlinnja finansovymy resursamy nederzhavnykh pensijnykh fondiv [Management of financial resources of non-state pension funds] / [Elektronnyj resurs]. – Available at: file:///C:/Documents%20and%20Settings/lesya/Moy%20dokumenty/Vtneu_2013_4_3.pdf

7. Jaroshenko O. V. (2012) Mekhanizm zaluchennja i vykorystannja finansovykh resursiv nederzhavnykh pensijnykh fondiv [The mechanism of attraction and use of non-governmental pension funds' financial resources] (PhD Thesis), Sumy: State Higher Educational Institution "Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine".